आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ को नीति, कार्यक्रम तथा बजेट

जिरी नगरपालिका

जिरी नगरपालिका

दोलखा जिल्ला

प्रदेश नं ३,नेपाल

खण्ड १- परिचय र समिक्षा

१.१ पृष्ठभुमी

१.२ चालु आ.व ०७५/०७६ को नीति तथा कार्यक्रमको समिक्षा

खण्ड २- आगाम आ.व २०७६/०७७ को नीति तथा कार्यक्रम र बजेट

२.१ लक्ष्य, उदेश्य र प्राथमिकता

२.१.१. उद्देश्य

२.२.२ प्राथमिकता

२.२ वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा अवलम्वन गरीएका प्रमुख क्षेत्रगत नीतिहरु

२.२.१ क्षेत्रगत नीति

(क) आर्थिक विकास सम्बन्धि

(ख) संस्थागत विकास र सेवा प्रवाह सम्बन्धि

(ग) सामाजिक विकास सम्बन्धि

(घ) वित्तीय व्यवस्थापन तथा सुशासन सम्बन्धि

(ङ) पूर्वाधार विकास सम्बन्धि

(च) वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन सम्वन्धि

२.३ नगरका गौरवका तथा महत्वपूर्ण योजनाहरु

२.४ अनुमानित व्यय, स्रोत व्यवस्थापन र प्रस्तावित कार्यक्रमहरु

अनुसूची १ आय व्ययको विवरण (सारांश)

अनुसूची २ आन्तरिक आम्दानीको शीर्षकगत विवरण

अनुसूची ३ चालु खर्चको शीर्षकगत खर्च विवरण

अनुसूची ४ वडा स्तरीय पूर्वाधार कार्यक्रमको विवरण

यस नगरसभाका अध्यक्ष ज्यू

नगरसभाका सदस्य ज्यूहरु

राष्ट्रसेवक कर्मचारी साथीहरु

उपस्थित पत्रकार मित्रहरु

सुरक्षा निकायका मित्रहरु

नगरपालिका

र अन्य उपस्थित सम्पूर्ण महानुभावहरु सवैमा अभिवादन तथा नमस्कार

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक व्यवस्थाको अभ्यास पछिको नयाँ अनुभव, नयाँ चुनौती र नयाँ जिम्मेवारी सहित जिरी नगरपालिकाको चौथो नगरसभा शुभारम्भ गर्न गईरहेको शुभ अवसरमा नगरसभाको यस ऐतिहासिक र गौरवमय सभालाई सम्वोधन गर्दै आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा नगरले अवलम्वन गर्ने प्रमुख नीति तथा कार्यक्रम र बजेट प्रस्तुत गर्न पाउँदा अत्यन्त हर्षित भएको छु । यस गरीमामय सभामा नेपाल र नेपालीको स्वतन्त्रता तथा समृद्धिकालागि आफ्नो जीवन उत्सर्ग गर्ने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहिदहरु प्रति हार्दिक श्रद्धान्जली अर्पण गर्दछु । यसैगरी लोकतान्त्रिक आन्दोलनको अगुवाई गर्ने अग्रजहरु, सहभागिता जनाउने नगरवासीहरु र विकास एवं समृद्धिको आकाक्षां राख्ने सम्मूर्णमा हृदयदेखि आभार प्रकट गर्न चाहन्छु ।

नेपालको संविधानले नेपालमा संघीय लोकतान्त्रिक, गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थाको माध्यमद्वारा दिगो शान्ति, सुशासन, विकास र समृद्धिको आकांक्षा पूरा गर्ने लक्ष्य लिइएको परिप्रेक्षमा संघीय सरकारले लिएको "**समृद्ध नेपाल सुखी नेपाली**" वनाउने दिर्धकालीन उदेश्यलाई यस नगरले Clean Jiri, Green Jiri and Organic Jiri को अभियान मार्फत सफल बनाउन अघि वढिरहेको सन्दर्भमा यस जिरी नगरपालिकाको नीति, कार्यक्रम र बजेट सोहि लक्ष्य प्राप्तिमा केन्द्रित रहेको समेत स्मरण गराउन चाहन्छु ।

संघीय शासन व्यवस्थाको आधार स्तम्भको रुपमा रहेको स्थानीय सरकारका हामी प्रतिनिधिहरु शासन प्रणालीलाई संस्थागत गर्ने जिम्मेवारीका साथ आज यस नगरसभामा उपस्थित भएका छौं ।

चालु आ.व को समीक्षा

जनप्रतिनिधिको रुपमा निर्वाचित भएको दोस्रो वर्ष पूरा भएको परिप्रेक्षमा पहिलो वर्षको जस्तो यस वर्ष कार्यकालका दृष्टिले नौलो अनुभव रहेन । आवश्यक जनशक्तिको कमी, भौतिक संरचनाको कमी तथा नीतिगत व्यवस्थाको कमिका बाबजुत यस आर्थिक वर्षमा निर्माण भएका महत्वपूर्ण ऐन, नियम तथा कार्यविधिका कारण तथा सिमित जनशक्तिको पनि कुशल परिचालन गर्न सक्षम राजनैतिक एवं प्रशासकिय नेतृत्वका कारण यस वर्षको कार्यकाल मूलभूत रुपमा सफल भएको अनुभव भएको छ जसले नयाँ जिम्मेवारी पूरा गर्न सक्ने आत्म विश्वास समेत बढाएको छ । यस सन्दर्भमा म यहाँ यस आर्थिक वर्षमा भएका महत्वपूर्ण कार्यको समिक्षात्मक विश्लेषण गर्न चाहन्छु ।

भौतिक पूर्वाधार

१. नगरको गौरवको योजनाको रुपमा रहेको जिरी तालको DPR निर्माण सम्झौताको अवस्थामा पुगेको छ भने यस आ.व.मा DPR तयार गरी निर्माण थालनीको प्रकृयामा पुगिनेछ ।
२. नगरपालिकाका सबै ९ वटै वडामा बाह्रै महिना सवारी चल्न सक्ने सडक निर्माण गर्ने लक्ष्य अनुरुप कम्तिमा ५ वटा वडामा बाह्रै महिना सवारी साधन चल्न सक्ने अवस्थामा पुगेको छ । कठिन भौगोलिक अवस्था र सिमित

वजेटको कारण लक्ष्य अनुरुप सबै वडामा बाह्रै महिना सवारी चल्ने वातावरण बन्न नसकेता पनि क्रमश यस आ.व. मा बाँकी वडामा समेत सवारी चल्न सक्ने अवस्था सिर्जना गर्ने प्रयास हुनेछ ।

३. यसैगरी यस आ.व. मा नियमित तथा आकस्मिक सडक मर्मत दुरी १७० कि.मि रहेको छ भने नगरको करिव ४५ कि.मि सडक स्तरोन्नति गरीएको छ ।

४. प्रदेश सरकार र नगरपालिकाको साझेदारीमा नगरको महत्वपूर्ण सडक लहरेमाने चिपचिपे सडकको ठेक्का प्रकृया समाप्त भई, सम्झौता सम्पन्न भई निर्माण चरणमा रहेको छ ।

५. यस आ.व. मा नगरका ३ वटा वडा कार्यालय निर्माण सम्पन्न भईसकेका छन् भने २ वटा निर्माण चरणमा रहेका छन् । यसै गरी नगरपालिकाको कार्यालय भवन सुविधा सम्पन्न र सुरक्षित अवस्थामा पुगेको छ ।

सेवा प्रवाह तथा सुशासन

गुणस्तरीय, भरपर्दो, नागरीकमैत्री र सर्वसुलभ सेवा प्रवाह गर्ने उदेश्यले विभिन्न समयमा वडा वडामा घुम्ती सेवा संचालन गरीएको, आ.व को अन्त्यमा (वर्षाको समय) हुने विकासलाई रोक्ने उदेश्यले चैत्र महिनासम्म योजना सम्झौता गरी वैशाख अन्तिम सम्म भुक्तानी लिई सक्नुपर्ने व्यवस्थालाई कार्यान्वयन गर्नाले यस आ.व. मा वर्षाको समयमा हुने विकासको अवस्था करिव करिव अन्त भएको तथा अधिकांस योजना समेत निर्धारित समयमानै सम्पन्न भई भुक्तानी समेत भईसकेको अवस्था रहेको छ ।

स्थानीय कानून निर्माण

नेपालको संविधानले स्थानीय सरकारलाई दिएको अधिकार अन्तर्गत यस आ.व. मा १६ वटा ऐन, नियम तथा कार्यविधि तर्जुमा गरीएको । जसबाट नगर संचालनमा कानूनी र विधिगत आधार तयार भएको छ ।

न्याय सम्पादन

यस अवधिमा नगर उपप्रमुखको नेतृत्वमा न्याय सम्पादनमा पूर्ण अग्रसरता लिई नगरमा दर्ता भएका जम्मा ६१ वटा विवाद मध्ये ३ वटा अदालति प्रकृयामा गएका र प्रहरी प्रशासन समक्ष ४ वटा विवाद समाधानका लागि गएका थिए भने बाँकी ५४ बटा विवाद आपसी छलफल र मेलमिलामको माध्यमबाट समाधान भएका थिए । जसलाई न्याय सम्पादनको दृष्टिले अभूतपूर्व सफलताको रुपमा लिईएको छ । यसै सन्दर्भमा मेलमिलाप कर्ताहरुको सूचिकरण समेत गरी सामुदायिक स्तरमा भएका सामान्य विवाद समाधान गर्न यिनै मेलमिलाम कर्ताको प्रयोग गर्ने गरीएको छ ।

सामाजिक सुरक्षा

जेष्ठ नागरीक, दलित, जनजाति, महिला, वालवालिका, अपाङग लगायतका वर्गकालागि क्षमता विकास, सशक्तिकरण तथा आयआर्जनको लागि सीपमूलक तालिम संचालन गरी उद्यमसिल वनाउने प्रयास स्वरुप विभिन्न

सीपमूलक तालिम संचालन गरीएको तथा जेष्ठ नागरीक र अपाङगता भएकाव्यक्तिले आधारभूत सेवाबाट वञ्चित हुन नपरोस भनी सोको परिचयकालागि जेष्ठ नागरीक तथा अपाङगता परिचयपत्र वितरण गर्ने कार्य निरन्तर गरीएको छ। जेष्ठ नागरीकले सो परिचय पत्रको आधारमा बार्षिक रु ५००० हजार सम्मको उपचार जिरी अस्पतालबाट निशुल्क प्राप्त गर्ने व्यवस्था मिलाईएको छ।

वातावरण तथा विपद व्यवस्थान

Clean Jiri, Green Jiri र Organic Jiri को मर्मलाई आत्मसाथ गर्दै वातावरण संरक्षणमा विशेष जोड दिएका कारण जलाधार संरक्षण तथा पानीका मुहान संरक्षण भई वातावरण सन्तुलित हुन योगदान पुगेको छ। यसै गरी यस आ.व. मा विपदबाट विभिन्न वडामा भएको क्षतिले नागरीकलाई पर्न गएको असरको प्रभाव कम गर्ने प्रयास स्वरुप क्षतिको अवस्थाहेरी ४६ जना पिडितलाई नगद राहत सहयोग गरीएको छ।

आर्थिक विकास

युवालाई कृषिमा आकर्षित गरी उद्यमशिल वनाउने नीति अनुरुप युवा लक्षित वेमौसमि तरकारी खेतीको लागि टनेल निर्माण गर्न ५०% अनुदान दिईएको, किवी वगैचामा थाङग्रा निर्माण गर्नको (प्रति थाङग्रा रु १४१० पर्ने) लागि ५०% अनुदान दिईएको, आलुको गुणस्तर वृद्धि गर्ने उदेश्यले आलुको पूर्व मूल विउ (३०००दाना) र गुणस्तरीय आलु विउ (१३५० के.जी) वितरण गरीएको तथा आलुको विउ संरक्षण गर्ने उदेश्यले विभिन्न स्थानमा राष्टिक स्टोर निर्माण गरीएको यसै गरी आधुनिक मौरीघार वितरण मार्फत अर्गानिक मह उत्पादन गर्ने लक्ष्य अनुरुप १०० वटा आधुनिक मौरीघार वितरण गरी सकिएको छ। यसै गरी सबै वडाका विभिन्न किसान तथा कृषि समुहलाई जमिन जोत्न प्रयोगहुने १८ वटा पावर टिलर वितरण गरी सकिएको छ। पशुपालनको हकमा चौरीलाई ७५% अनुदानमा दाना (मकै) उपलब्ध गराईएको छ भने यसै गरी चौरी गोठमा १००% अनुदानमा ३५ जना चौरी कृषकलाई सोलर प्यानल उपलब्ध गराईएको छ। नश्ल सुधार अन्तर्गत गाई भैसीलाई कृतिम गर्वाधानको सेवा दिईरहेको छ भने २ वटा ट्रेविज निर्माण सम्पन्न हुने अवस्थामा रहेको छ। कृषकलाई १ हप्ते दुग्ध प्रशोधन तथा दुग्ध पदार्ध विविधिकरण तालिम सम्पन्न गरीएको छ।

स्वास्थ्य

यस नगरवासीको स्वस्थ्य सुविधा पहुँचलाई सर्वसुलभ बनाउन तेङिमा दाडोमा लामा स्मृति प्रतिष्ठानद्वारा नगरपालिकामा हस्तान्तरण भएका २ वटा एम्वुलेन्स र १ वटा शव वहान मध्ये जिरी अस्पतालबाट संचालन व्यवस्थापन हुनेगरी १ एम्वुलेन्स र १ वटा शव वहान तथा श्यामा स्वास्थ्य चौकी वडा नं १ वाट संचालन व्यवस्थापन हुनेगरी १ एम्वुलेन्स सेवा सुचारु गरीसकिएको छ। यसै गरी स्वास्थ्यमा सम्पूर्ण नगरवासीको पहुँच पुर्याउने प्रमुख उदेश्य राखिएको यस आ.व. मा उल्लेख्य रुपमा संस्थागत प्रसुतिमा बृद्धि भएको छ। महिला स्वास्थ्य स्वंय सेविकाको मनोवल उच्च

बनाउनको लागि संचार खर्च रु २ लाख ५५ हजार रुपैया वितरण गरीएको, गाउं घर तथा खोप क्लिनिकलाई क्रमश व्यवस्थित गर्नको लागि यस वर्ष वडा नं ७ को सिक्रीमा ६ लाख बरावरको खोपकेन्द्र निर्माण सम्पन्न गरीएको छ। नेपाल सरकारको पूर्ण खोपयुक्त नगरपालिका वनाउने उदेश्यलाई आत्मसाथ गर्दै नगरका अधिकांश वालवालिकाको खोजि गरी सबै खाले खोपको दायरामा ल्याउने प्रयास सफल भएको छ।

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को बजेटको प्रमुख उद्देस्य तथा प्राथमिकता देहाय बमोजिम रहेका छन्।

उद्देस्य

१. दिगो भौतिक पूर्वाधार र सुधारिएको सडक यातायात संजाल निर्माण गर्नु
२. स्थानीय उत्पादन र उत्पादकत्वलाई अभिवृद्धि गरी नगरवासीलाई आत्मनिर्भर बनाउन उद्यमशिलताको विकास गर्नु।
३. कृषिमा आयमूलक रोजगारी सिर्जना गरी युवा जनशक्तिलाई कृषि पेशामा आकर्षित गर्नु
४. उच्च गुणस्तरको पर्यटन प्रवर्धन मार्फत रोजगारी र आयआर्जनको भरपर्दो र दिगो स्रोत निर्माण गर्नु।
५. गुणस्तरीय र सीपयुक्त दक्ष जनशक्ति निर्माण गर्नु।
६. नगरका हरेक क्रियाकलापलाई वजेट प्रणालीमा आवद्ध गराई सुशासन कायम गर्नु।
७. सार्वजनिक सेवालाई सर्वसुलभ भरपर्दो र गुणस्तरीय बनाउनु।

प्राथमिकता

१. दिगो र वातावरणमैत्री स्थानीय पूर्वाधारको विकास
२. रोजगारीका अवसर सिर्जना
३. तुलनात्म लाभ भएका निर्यातयोग्य र प्रतिस्पर्धि कृषि उत्पादनमा वृद्धि
४. पर्यटन पूर्वाधारको विकास
५. गुणस्तरीय शिक्षाको विकास तथा स्वास्थ्यमा सम्पूर्ण नगरवासीको पहुँच
६. सुशासन कायम
७. गुणस्तरीय सार्वजनिक सेवा
८. भूकम्पको पुनर्निर्माणमा समन्वय र सहजिकरण

नगरले आ.ब. ०७६/७७ मा अबलम्बन गर्ने नीतिहरु,

नगरद्वारा मूलत आफूले लिएको "Clean Jiri, Green Jiri र Organic Jiri" को दिर्घकालिन लक्ष्यलाई आत्मसाथ गर्दै आफ्नो समृद्धिको यात्रालाई अगाडि वढाउने नीतिहरु अवलम्वन गर्नेछ।

१. आर्थिक विकाससम्बन्धि नीति

१.१ कृषि

१.१.१ विद्यमान परम्परागत कृषि प्रणालीलाई व्यवसायिक कृषि प्रणालीमा रुपान्तरण गर्न ज्ञान, सिप बढाइनेछ र प्रविधिको उपयोगमा जोड दिइनेछ।

१.१.२ कृषक/उद्यमी केन्द्रित र कृषक/उद्यमीमैत्री नीति निर्माणमा जोड दिइनेछ।

१.१.३ किवी, आलु, र तरकारी उत्पादनमा आत्मनिर्भरताका लागि उत्पादनका पकेट, ब्लक, जोन तथा सुपरजोनको विकास गरी सघन व्यवसायिक खेती प्रणाली अघि बढाइनेछ।

१.१.४ राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय बजारको मागलाई मध्येनजर गर्दै अर्गानिक फर्म स्थापना गरी जिरीलाई अर्गानिक खाना उपलब्ध हुने नगरको रुपमा विकास गरीने छ।

१.१.५ खेतीयोग्य जग्गालाई बाँझो राख्ने प्रवृति निरुत्साहित गर्दै बाँझो रहेका कृषि भूमिको दीगो उपयोगका लागि उपयुक्त योजना तयार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ।

१.१.६ कृषि उपज उत्पादन, प्रशोधन, भण्डारण एवं वितरण प्रणालीमा नयाँ प्रविधिको विकास,अवलम्बन र आधुनिकीकरण गरिनेछ।

१.१.७ सामुदायिक /निजि अवधारणामा फलफूल तथा तरकारीको नर्सरी स्थापना गरी कृषकहरुलाई आत्मनिर्भर बनाईनेछ।

१.१.८ विद्यमान कृषि उपजलाई भण्डारण, प्रशोधन तथा बजारीकरण गर्न नगर क्षेत्रमा चिस्यान केन्द्र (Cold Store) स्थापना गरी कृषि उपजलाई व्यवसायिक बनाउन संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारसंग आवश्यक समन्वय गरिनेछ।

१.१.९ स्वदेशमा नै रोजगारी सृजना गरी युवा जनशक्तिको विदेश पलायन रोक्ने, विदेशबाट कृषि सम्बन्धि ज्ञान सीप र पुँजी सहित फर्केका युवाहरुलाई कृषि पेशामा आबद्ध गर्न कृषिमा युवा बिशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

१.१.१० रासायनिक मल, रासायनिक बिषादीहरुको असन्तुलित, अनियन्त्रित प्रयोग तथा त्यस्ता उत्पादित वस्तुहरुको उपभोगले जन स्वास्थ्य र पर्यावरणमा गम्भिर असर पार्ने हुनाले त्यसको नियन्त्रण गर्न ठोस योजना निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याईने छ ।

१.१.११ गुणस्तरीय उत्पादन सामाग्री र कृषि यन्त्रीकरणका लागि कृषक मैत्री औजार, उन्नत प्रविधि एवं सुलभ कृषि कर्जाको लागि समन्वय गरिनेछ।

१.२ पशुपालन

१.२.१ पशुधन तथा मत्स्य विमा सम्बन्धि कार्यक्रमको लागि समन्वय गरिनेछ।

१.२.२ चौरीपालक कृषकलाई सुलभ कर्जामा पहुच, दाना उत्पादनमा सहजिकरण लगायतका सुविधा वृद्धि गरी चौरीपालन व्यवसायमा आकर्षित गरिनेछ।

१.२.३ नगर क्षेत्रभित्र रहेका सम्पूर्ण पशुपालक कृषकहरुको पशुपंक्षीहरुलाई पशु स्वास्थ्य उपचार सेवा उपलब्ध गराइनेछ।

१.२.४ नश्लसुधारको माध्यामले स्थानीय पशुहरुमा गुणात्मक सुधार ल्याइनेछ।

१.२.५ पशु आहारामा सुधार ल्याउन विभिन्न बहुवर्षिय घाँस खेती गर्ने, पशु चरणको व्यवस्था मिलाई डाले घाँसको विरुवा उत्पादन र वितरण गर्न आवश्यक नर्सरी स्थापना गरिनेछ।

१.२.६ पशुधन सुरक्षाको लागि विभिन्न रोगबाट बचाउँन आकस्मिक खोप सेवाहरु संचालन गरिनेछ।

१.२.७ कृषकहरुले उत्पादन गरेको कृषि उपज तथा पशुजन्य पदार्थको बजारीकरणमा समन्वय तथा सहजिकरण गरिनेछ।

१.२.८ स्थानीय कुखुरा र बाख्राको व्यवसायीक उत्पादनमा प्रोत्साहित गरिनेछ। व्यवसायीक रुपमा बंगुर, हाँस लगायतका अन्य मासुजन्य उत्पादन बढाउन जोड दिइनेछ।

१.३ पर्यटन

१.३.१ यस नगरलाई सफा, स्वच्छ तथा हरित वातावरणमा रहि प्राङ्गारिक खानाको स्वाद सहित विदा मनाउने गरी स्वदेशि तथा विदेशी पाहुनाको लागि आकर्षक गन्तव्यको रुपमा विकास गर्ने नीति अवलम्वन गरिनेछ

१.३.२ वस्ती हरियाली तथा सौन्दर्यकरण गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिईनेछ।

१.३.३ सबै धर्मावलम्वीहरुलाई आकर्षितगरी धार्मिक पर्यटन प्रवर्धन गर्न तथा धार्मिक पर्यटनको महत्वपूर्ण गन्तव्यको रुपमा विकास गर्न यहाँ रहेका प्रमुख गुम्वा, मन्दिर, चर्च आदिको निर्माण तथा जिर्णोद्वार गर्ने कार्यलाई प्राथमिकतामा राखिनेछ।

१.३.४ स्थानीय नगरवासीलाई स्थानीय उत्पादनबाट अतिथि सत्कार गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ। कृषि पर्यटन, पर्या पर्यटन, शैक्षिक पर्यटन, सहकारी पर्यटन, होमस्टे आदिलाइ प्रोत्साहित गरिनेछ।

१.३.५ बुद्धपार्क, टोनिहेगन पार्क, खावाडाँडा पार्क (भ्यू टावर सहित), स्टोन पार्क र जिरी तालको गुरुयोजना तयार गरी सकेको हुनाले ती योजना प्रदेश सरकार समेतको सहयोगमा कार्यान्वयन गरिनेछ।

१.३.६ तेन्जिङ तथा एडमण्ड हिलारीको सम्झनासंग जोडिएको संरचनालाई उचित संरक्षण गरी त्यसलाई तेन्जिङ हिलारी पार्क नामाकरण गरी पर्यटकको महत्वपूर्ण गन्तव्यको रुपमा विकास गरिनेछ।

१.३.७ जिरी नगरपालिका भित्रका गुरु रिम्पोछे र जिरीताललाई गौरवको आयोजनाको रुपमा लिई सो सम्वन्धि कार्यलाई निरन्तर अगाडि वढाईनेछ ।

१.३.८ धार्मिक पर्यटन विकासका लागि जिरी नगरपालिका वडा नं ७ मा पर्ने हनुमन्ते डाँडामा हनुमानको अग्लो टावर निर्माण गर्ने कार्यका लागि प्रदेश सरकार, वैत्यश्वर गा.पा. तथा गौरिशंकर गा.पा. समेतसंगको सामुहिक साझेदारीमा कार्यक्रम वनाई कार्यान्वयन गर्ने आवश्यक पहल गरिनेछ ।

१.४ सहकारी

१.४.१ गरीविमा पिल्सिएका नगरवासीलाई सीप तथा आय आर्जनमा गोलवन्द गर्नको लागि महिला सहकारी, कृषि सहकारी, लघुउद्यम सहकारी गठन गर्न प्रोत्साहीत गरी यस्ता संस्थाको संचालनमा नगरपालिकाबाट विशेष सहयोग गरिनेछ ।

१.४.२ स्थानीय सहकारी सम्वन्धि क्षमता अभिवृद्धिको लागि विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

१.४.३ निजी तथा सहकारी क्षेत्रको संलग्नता बढाउदै करार सम्झौतामा आधारीत तथा सहकारी खेतीलाई प्रथामिकता दिई मूल्य श्रृंखला पद्धति अनुसार उत्पादनदेखि बजारिकरण सम्मका कार्यक्रमहरु एकिकृत रुपमा संचालन गरिनेछ ।

१.४.४ सहकारी सम्वन्धि राष्ट्रिय, प्रादेशिक र स्थानीय संघ संस्थासंग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।

१.४.५ प्राङ्गारिक खेतीका सम्भावित वस्तु र क्षेत्रहरुको पहिचान एवं उत्पादन वृद्धि गरी उत्पादित प्राङ्गारिक वस्तुको ब्राण्ड प्रवर्धन गर्दै राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा बजारिकरण गर्ने सहकारी सस्थाहरुलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।

१.४.६ यस नगरपालिका नगरकार्यपालिकाले निर्माण गरेको सहकारी ऐनको मापदण्डभित्र रहनेगरी नगरभित्र भएका सहकारीहरु व्यवस्थित गरिनेछ । साथै नगरभित्रका सहकारीहरुको सूचिकरण गर्ने अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्ने तथा नियमन गर्ने कार्य गरिनेछ ।

२. संस्थागत विकास र सेवा प्रवाह सम्बन्धि नीति

२.१ विषेश कार्यक्रमको रुपमा जिरी नगरपालिकालाई विभिन्न वडा कार्यालयहरु निर्माण गर्न जग्गा दान गर्ने दाताहरु तथा विभिन्न विधामा उत्कृष्ट नगरका महानुभावलाई नगर दिवसको अवसरमा विशेष सम्मान गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

२.२ सेवा प्रवाह चुस्त, दुरुस्त, भरपर्दो र जनमुखी बनाउँदै नागरीकमैत्री सेवा प्रवाहलाई उच्च प्राथमिकतामा राखिनेछ ।

२.३ न्याय सम्पादन कार्यमा पूर्ण अग्रसरता लिई न्यायिक प्रकृयालाई भरोसायोग्य बनाईनेछ । साथै समाजमा भएका सामान्य विवाद र द्वन्दलाई मेलमिलापको माध्यमद्वारा समाधान खोज्ने प्रयास गरिनेछ ।

२.४ सम्पूर्ण कर्मचारीहरुको कार्यविवरण बनाई कार्यान्वयन गरिनेछ तथा त्यसैको आधारमा मूल्याङ्कन गर्ने पद्धतिको विकास गरिनेछ ।

२.५ नगरपालिकाबाट स्वीकृत भएका ऐन, नियम, नीति, कार्यविधिलाई उच्च प्राथमिकताका साथ पालना गरिनेछ। स्वीकृत ऐन नियम नगरपालिकाको वेव साईटमा राखी सर्वसाधारणको जानकारीका लागि संप्रेशण गर्ने तथा समयानुकुल अध्यावधिक गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ।

२.६ ऐन नियम तथा कार्यविधिलाई समयानुकुल हुनेगरी संसोधन तथा परिमार्जन गरिनेछ।

२.७ सार्वजनिक सम्पत्तिमा हुने अतिक्रमणलाई रोक्ने नीति अख्तियार गरिनेछ।

२.८ यस नगरबाट निर्माण सम्पन्न हुने हरेक योजनाको अनुगमन पश्चात मात्र भुक्तानी दिने व्यवस्थालाई कडाईकासाथ लागु गर्ने पद्धतिको विकास गरिनेछ।

३. सामाजिक विकास नीति

धर्म संस्कृति रितिरिवाज तथा परम्परा

१. यसनगर भित्र रहेका मन्दिर, गुम्बा, चर्च जस्ता ऐतिहासिक, सांस्कृतिक तथा पूरातात्विक सम्पदाको संरक्षण, संवर्धन र विकासलाई निरन्तरता दिन आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

२. समाजमा विद्यमान धर्म, प्रथा, परम्परा, रीति तथा संस्कारका नाममा हुने सबै प्रकारका विभेद, असमानता, शोषण र अन्यायलाई न्यूनीकरणमा सहयोग पुर्याउने खालको जनचेतनामूलक कार्यक्रमको सञ्चालनलाई निरन्तरता दिइनेछ।

शिक्षा, युवा तथा खेलकुद

१. आधारभूत शिक्षामा सबैको पँहुच सुनिश्चित गर्न आर्थिक रुपमा अति कमजोर परिवारका बालबालिकाको अध्ययनलाई सहज बनाउन छात्रवृत्ति दिने व्यवस्था गरीने छ।

२. नगर शिक्षा योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि यथोचित व्यवस्था मिलाइने छ।

३. नगर शिक्षा ऐनको संशोधन तथा नगर शिक्षा नियमावली निर्माण गरी लागू गरीने छ। साथै शिक्षामा निजीक्षेत्रको लगानीलाई व्यवस्थित तथा नियमन गर्न आवश्यक निर्देशिका एवं कार्यविधि बनाई कार्यान्वयन गरीने छ।

४. अतिरिक्त क्रियाकलापहरुको माध्यमबाट विद्यार्थीहरुको चौतर्फी विकासमा सहयोग पुरयाउने खालका विगतका कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरता दिइने छ।

५. सामुदायिक विद्यालयहरुमा सञ्चालनमा रहेको बहुतह बहुस्तर सिकाइ (MGML) पद्धतिको कार्यान्वयनलाई थप प्रभावकारी बनाउन आवश्यक व्यवस्था मिलाइने छ।

६. नगरभित्रका विद्यालयहरुमा विद्यमान नगर शिक्षा ऐनअनुरुप व्यवस्थापन समिति र हरेक वडामा शिक्षा समितिको गठन गरी व्यवस्थापन समिति तथा वडा शिक्षा समितिका पदाधिकारीहरु र विषयगत शिक्षकहरुको क्षमता विकास तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गरीने छ।

७. नगर स्तरमा सर्वोत्कृष्ट सिकाइ उपलब्धि हासिल गर्ने विद्यार्थी, विद्यालय तथा शिक्षकहरुलाई थप प्रोत्साहित गर्न उपयुक्त मापदण्ड निर्धारण गरी पुरस्कृत गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ।

८. नगरस्तरमा लिइने आधारभूत तह उत्तीर्ण परीक्षालाई थप व्यवस्थित गर्नुका साथै अन्य कक्षा तथा तहको मूल्यांकन प्रणालीलाई समेत व्यवस्थित बनाइनेछ।

९. नगरभित्रका विद्यालयहरुको आवश्यकताको सर्वेक्षण गरी थप व्यवस्थित बनाउन विद्यालयहरुको समायोजन, तह तथा कक्षा थपघट गर्ने नीतिको कार्यान्वयन गरीने छ।

१०. नगरपालिकाले अवलम्बन गरेको Clean Jiri, Green Jiri र Organic Jiri को दिर्धकालिन लक्ष्यको कार्यान्वयनलाई सघाउ पुर्याउन विद्यालयस्तरबाट विद्यार्थीहरुको परिचालन गर्ने, सचेतनामूलक कार्यक्रमहरुको सञ्चालन गर्ने, विद्यालयहरुमा फूलबारी निर्माण तथा वृक्षारोपण गर्ने जस्ता कार्यक्रमहरुलाई जोड दिई उत्कृष्ट हरित विद्यालयको मूल्याङ्कन तथा छनोट गरी पुरस्कृत गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ।

११. विद्यालय र समुदायमा सिकाइमैत्री वातावरण निर्माणमा सघाउ पुग्ने गरी शैक्षिक मेला तथा सम्मेलनको आयोजना गरीने छ।

१२. सचेत अभिभावक, निपूण विद्यार्थी निर्माणका लागि अभिभावक शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरीने छ।

१३. स्वस्थ, सक्षम र अनुशासित नागरीक निर्माणका लागि खेलकुद विकास गर्न एकवडा एक खेल मैदान र नगरस्तरीय एक रंगशाला र कभर्ड हल निर्माणका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ।

१४. नगरभित्रका खेल प्रतिभाहरुको पहिचान, प्रवर्द्धन तथा विकासका लागि नगरस्तरमा विभिन्न खेलहरुको आयोजना गर्नुको साथै नगरभित्र र बाहिर आयोजित खेलहरुमा सहभागिताका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइने छ। साथै युवाहरुलाई उद्यमी बनाउनको लागि प्रोत्साहित गरिनेछ।

१५. नगरपालिका स्थापना भएको दिनलाई खेलकुद दिवश घोषणा गरी विभिन्न खेलकुद कार्यक्रमहरुको आयोजना तथा खेल प्रतिभाहरुको सम्मान जस्ता कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरीने छ

स्वास्थ्य

१. आमा र नवजात शिशुको पोषण स्तर अभिवृद्धि गर्ने उदेश्यले यस जिरी नगरभित्र सुत्केरी हुने प्रत्येक आमालाई रु २५००।- का दरले नगरद्वारा थप नगद सुविधा उपलब्ध गराईनेछ (त्यस्तो सुविधा लिन नगरले निर्धारण गरेको आवश्यक मापदण्ड पुरा गरेको हुनुपर्ने छ)

२. प्रदेश सरकारको "**एक विद्यालय एक नर्स**" कार्यक्रम अन्तर्गत चालु आ.व मा जिरी माध्यामिक विद्यालयलाई छनौट गरी सामाजिक विकास मन्त्रालय प्रदेश नं ३ को समन्वयमा विद्यालयमा स्वास्थ्य सेवा, वाल स्वास्थ्य प्रवर्धन, प्रजनन् तथा यौन स्वास्थ्य परामर्श जस्ता सेवा प्रवाह गरिनेछ।

३. नगरवासीको औसत आयु बढाउन, मातृशिशु र बालमृत्युदर घटाउन तथा सुनौलो हजार दिन कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउन आवश्यक व्यवस्था मिलाइने छ।

जिरी नगरपालिका

४. समस्त जिरीबासीको स्वास्थ्यलाई प्रवर्द्धन गर्न खोप कार्यक्रम, कुष्ठरोग कार्यक्रम, परिवार नियोजन कार्यक्रम, किशोरकिशोरी तथा अन्य सचेतनामूलक कार्यक्रमहरु प्रभावकारीरुपमा सञ्चालन गर्न र गर्भवती तथा सुत्केरीसँग उपमेयर कार्यक्रमलाई अघि बढाइनेछ ।

५. नगरभित्रका स्वास्थ्य चौकीबाट प्रवाहित सेवालाई प्रभावकारी बनाउन स्वास्थ्य कार्यकर्ताहरुको क्षमता विकास तालिम सञ्चालन, औषधी तथा स्वास्थ्य सामग्री ढुवानीको उचित प्रबन्ध, आवश्यकतानुसार गाउँगाउँमा स्वास्थ्य शिविरहरुको सञ्चालन, संघबाट प्राप्त स्वास्थ्यसम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालनका लागि आवश्यक थप रकमको व्यवस्था मिलाउनुका साथै महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरुका लागि प्रोत्साहित गर्ने खालका कार्यक्रमहरु तय गरी कार्यान्वयन गरीने छ ।

६. साथै ज्येष्ठ नागरीक, अपांग तथा असहाय व्यक्तिहरुका लागि निशुल्क स्वास्थ्य सेवाको व्यवस्था मिलाइने छ । त्यस्तैगरी एम्बुलेन्स सेवालाई प्रभावकारीरुपमा सञ्चालन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइने छ ।

७. जिरी अस्पतालबाट प्रवाहित सेवाको गुणस्तर वृद्धि गर्न बिरामीको लागि खाद्यान्नको व्यवस्था, भौतिक संरचनाको मर्मत संभार तथा अति आवश्यकीय सहायकस्तरको कर्मचारीको समेत यथोचित प्रबन्ध गरिनेछ साथै "**एक वडा एक स्वास्थ्य संस्था**" भन्ने संघीय स्वास्थ्य नीतिलाइ अवलम्बन गरिनेछ ।

महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरीक

१. महिलासम्बन्धी विद्यमान कानुनहरुको अभिमुखीकरण, नगरस्तरीय नारी दिवशको आयोजना मार्फत लैङ्गिक सचेतना अभिवृद्धि गर्दै लैङ्गिक हिंसाको न्यूनीकरण गरीने छ ।

२. **"प्रदेश र स्थानीय तहको एउटै सन्देश, बालविवाहमुक्त हाम्रो प्रदेश"** भन्ने नारालाई प्राथमिकता दिई कार्यान्वयन गरीने छ । साथै जिरी नगरपालिकालाई बालमैत्री नगरपालिका घोषणा गर्न आवश्यकीय कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरीने छ ।

३. स्थानीय सरकारलाई बालबालिकाप्रति उत्तरदायी बनाउन स्थानीय एफ.एम. स्टेशनमा बालबालिकासँग मेयर कार्यक्रम सञ्चालन गरी सूचनाको आदानप्रदान तथा पारस्परिक सञ्चारको व्यवस्था मिलाइने छ ।

४. प्रत्येक विद्यालयका आँखा कमजोर भएका विद्यार्थीको लागि चस्मा वितरण कार्यक्रमलाई अगाडि बढाइनेछ ।

५. बालअधिकारको सम्मान, संरक्षण र संवर्द्धन गर्न नगरस्तरमा बालसञ्जालको गठन तथा विद्यालयस्तरमा बालक्लवहरुको गठन गरी नगरपालिकामा दर्ता गराई विविध सचेतामूलक कार्यक्रमहरुमा सहभागी हुने व्यवस्था मिलाइने छ ।

६. ज्येष्ठ नागरीकहरुको हक हितको सम्मान तथा संरक्षणको लागि विभिन्न संस्थागत व्यवस्थाहरु गर्नुको साथै ज्येष्ठ नागरीकहरुको अभिनन्दन, नगरभित्रका स्वास्थ्य संस्थाहरुमा निशुल्क स्वास्थ्य सेवा, सामाजिक सुरक्षा भत्तालाई सहजढंगबाट वितरणको व्यवस्था लगायतका कार्यहरु गरीने छ ।

जिरी नगरपालिका

७. नगरवाट प्रदान गर्दै आएको जेष्ठ नागरीक कार्ड वितरण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ।

अल्पसंख्यक, दलित जनजाति तथा अपाङ्गता

१. यसनगरपालिकाभित्रको जनसंख्यासम्बन्धी सबैखाले तथ्याङ्क वडास्तरमा संकलन गरी गरीब तथा बेरोजगार, अल्पसंख्यक, दलित, जनजाति र अपांगता भएका व्यक्तिसम्बन्धी तथ्याङ्क वर्गीकरण तथा अभिलेख व्यवस्थापन गरीलक्षित कार्यक्रमहरुको निर्माण तथा सञ्चालन गरिनेछ।

२. नगरभित्रका अपांगता भएका व्यक्तिहरुको हक हितको संरक्षण गर्न अपाङ्गता भएका व्यक्तिको पहिचान गरी अपांगता परिचय पत्र वितरणको व्यवस्था मिलाई सहायता सामाग्रीहरुको व्यवस्था तथा सहायतामूलक तालिमको व्यवस्था गरीनुको साथै अपांग दिवश मनाउने कार्यको थालनी गरीने छ।

गैर सरकारी संघसस्था

१. नगरपालिका क्षेत्रमा कार्यरत गैरसरकारी संघ/सस्थाले संचालन गर्ने कार्यक्रममा आवश्यक समन्वय एवं नियमन गर्न संस्था परिचालन तथा व्यवस्थापन निर्देशिका तयार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ।

२. नगरपालिकाले योजना तथा कार्यक्रममा दोहोरोपन नआउने गरी योजना तथा कार्यक्रम संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ।

३. नगरपालिका भित्र कृयाशिल गैरसरकारी संघसस्था वा व्यक्ति मार्फत सञ्चालन हुने योजना तथा कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाउन नगरस्तरीय अनुगमन संयन्त्र निर्माण गरी अनुगमनको व्यवस्था गरिनेछ।

४. गैरसरकारी संघसस्था वा व्यक्तिद्धारा नगरपालिका भित्र सञ्चालित योजना तथा कार्यक्रमहरुको अर्धवार्षिक तथा वार्षिक मुल्यांकन तथा समीक्षा गरिनेछ ।

५. नगरपालिका र गैरसरकारी संघसस्था वा व्यक्ति बीच नगरभित्र हुने कार्यका सम्वन्धमा सहकार्य, समन्वय तथा सहजीकरण गरिनेछ।

६. गैर सरकारी संघसंस्था वा व्यक्तिसंग लागत साझेदारीमा समेत योजना तथा कार्यक्रम संचालन गर्नका लागि म्याचिङ फण्डको व्यवस्था गरिनेछ। लागत साझेदारीमा समेत योजना तथा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

पुनर्निर्माण

१. जनप्रतिनिधिका रुपमा निर्वाचित भएपछि हाम्रो मुख्य प्राथमिकता भूकम्प पछिको पूनर्निर्माण थियो यसै कुरालाई मध्य नजरगर्दै तोकिएकै समयमा नीजि आवास निर्माण कार्य सम्पन्न गर्न ठोस योजना र कार्यतालिका अघि सार्ने नीति अवलम्वन गरिनेछ।

सरसफाई तथा खानेपानी

१. **"एक घर एक धारा"** भन्ने संघीय सरकारको नीतिलाई यस नगरको हकमा समेत आत्मसाथ गर्दै जाने नीति लिईनेछ।

२. खानेपानी सुविधा नपुगेका ठाउँमा जनताको पहुँच विस्तारका साथै खानेपानीको गुणस्तर सुधारमा विशेष ध्यान दिईनेछ।

३. खानेपानीको गुणस्तर सुधारका लागि मूलत खानेपानीका मुहान सुधार कार्यक्रमलाई प्राथमिकतामा राख्ने नीति अख्तियार गरिनेछ।

४. फोहोरमैला व्यवस्थापनको लागि फोहरलाई कुहिने र नकुहिने फोहरमा वर्गिकरण गरी व्यवस्थापन गर्न सचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

५. नगरको सौन्दर्यता कायम राख्न महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्ने नगरका खोला नाला तथा पानीका श्रोतमा प्रदूषित पानी तथा फोहरमैला फाल्ने कार्यलाई पुर्णत नियन्त्रण गर्ने नीति लिईनेछ।

६. प्रदेश सरकार तथा संघीय सरकारसंग आवश्यक समन्वय गरी नगरका प्रमुख शहरी क्षेत्रमा ढल निकास तथा फोहर पानीको प्रशोधन गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ।

७. वृटिस वेलफेयरद्वारा निर्माण भएका खानेपानी योजनाहरुको मर्मत संभारको कोषको लागि पहिलो पटक प्रति योजना रु ५०,०००।- सहयोग उपलब्ध गराइनेछ।

युवा, श्रम तथा रोजगारी

१. नगरभित्र लगानीमैत्री वातावरण निर्माण गरी लगानी भित्र्याउने तथा युवा लक्षित सीप मूलक र व्यवसाय मूलक तालिम संचालन गरी युवाहरुलाई पर्याप्त रोजगारीको अवसर सृजना गर्ने नीति अख्तियार गरिनेछ।

२. विदेश पलायन हुने युवा सोचलाई निरुत्साहित गरी नमुनाको रुपमा युवा व्यवसायकि कार्यक्रम संचालन गर्ने नीत अख्तियार गरिनेछ।

३. नगरभित्र रहने हरेक श्रमिकको अधिकारको संरक्षण गर्दै श्रमको उचित सम्मान गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ।

४. संघीय सरकारद्वारा सञ्चालित प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई कार्यविधि अनुसार कार्यन्वयन गर्न आवश्यक समन्वय गरिनेछ।

४. वित्तीय व्यवस्थापन तथा सुशासन नीति

४.१नगरवासी, राजनैतिक दल, नागरीक समाजको सल्लाह सुझावलाई सम्मान गर्दै विगत देखि लागु हुदै आएको एकिकृत सम्पत्ति करलाई पुन: संरचना गरी घर र घरले चर्चेको जग्गालाई मात्र एकिकृत सम्पत्ति कर लगाई

बाँकी जग्गामा मालपोत कर लगाउने कानूनी व्यवस्थालाई कार्यान्वयन गरिनेछ । जसवाट स्थानीय नागरीकलाई कर छुटको महशुस हुनेछ ।

४.२ आन्तरिक आम्दानीलाई पारदर्शी बनाई कर तिर्ने वातावरण बनाउन आन्तरिक आम्दानीबाट उठेको रकम **"जनताको कर जनताकै लागि"** भन्ने नाराका साथ स्थानीय पूर्वाधार विकास कार्यक्रममा नै खर्च गर्ने रणनीति अवलम्वन गरिनेछ ।

४.३ नगरको शान्ति सु-व्यवस्था र अमनचयन कायम राख्न तथा अपराध अनुसन्धानमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्न नेपाल प्रहरिसंग समन्वय गरी नगरका प्रमुख स्थानमा CCTV क्यामरा राख्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

४.४ स्थानीय संचित कोष संचालन र व्यवस्थापनमा एकरुपता र मितव्यीता कायम गर्न लागु भएको स्थानीय संचित कोष व्यवस्थापन प्रणाली SuTRA(Sub-national Treasury Regulatory Application) लाई प्रभावकारी ढंगले लागु गरिनेछ ।

४.५ कार्यसम्पादनमा सूचकमा आधारित प्रोत्साहन प्रणाली अवलम्वन गरिनेछ ।

४.६ कर्मचारिको न्यूनतालाई मध्यनजर राख्दै एक भन्दा बढी वडामा सेवाप्रवाह गर्न खटिने वडा सचिव तथा कार्यालय र वडा दुवै हेर्ने कर्मचारीलाई अतिरिक्त सुविधा प्रदान गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।

४.७ सम्पूर्ण वडा कार्यालयहरुमा ईन्टरनेट सेवा पुर्याई सेवा प्रवाहलाई थप चुस्त र प्रभावकारी वनाईनेछ ।

४.८ नगरक्षेत्र भित्र संचालित विभिन्न प्रकारका व्यवसायीहरुको लगत संकलन गरी व्यवसाय दर्ता गर्ने प्रकृयालाई व्यवस्थित गरिनेछ ।

४.९ भएका वेरुजु फर्स्यौट गर्न अधिकतम प्रयास गरिनेछ तथा वेरुजु घटाउन उल्लेख्य सुधार गरिनेछ ।

४.१० उपभोक्ता, कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरुको क्षमता विकासका कार्यक्रम निरन्तर सञ्चालन गरिनेछ ।

४.११ नगरको कर तथा गैरकर राजश्वको संभावनालाई आकलन गरी आन्तरिक आम्दानी वृद्धि गर्न राजश्व सुधार कार्ययोजना तयार गरिनेछ ।

५. पुर्वाधार विकास नीति

सडक तथा पदमार्ग

१. गुरु रिम्पोछे मुर्ति र बौद्ध केन्द्र निर्माण सम्बन्धि कार्यहुने स्थान सम्म जोड्ने रातमाटे-पटासे सडकलाई नगरको नमुना हरित सडकको रुपमा विकास गरिनेछ । साथै प्रदेश सरकारको आर्थिक सहयोगमा यस सडकको स्तरोन्नति यसै वर्ष सम्पन्न गरिनेछ ।

२. चेर्दुङलाई नगरको प्रमुख पर्यटकिय गन्तव्यको रुपमा विकास गर्ने हेतुले पटासे-चेर्दुङ पदमार्ग सुधार तथा पदमार्गमा विश्राम स्थल निर्माण गर्ने कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिईनेछ ।

३. नयाँ सडक खोल्ने कार्यलाई निरुत्साहित गर्ने र भैरहेका सडकको स्तर उन्नति गर्ने यस नगरको मौजुदा नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

४. नगरपालिका कार्यालयबाट सबै वडा कार्यालय जोड्ने सडकलाई बाह्रै महिना चल्नेगरी स्तरोन्नति गर्ने कार्यलाई उच्च प्राथमिकता दिईनेछ।

५. डोजर, स्काभेटर जस्ता भारी सवारी साधनको प्रयोगमा कडाई गर्ने नीतिलाई अख्तियार गरिनेछ।

६. नगरपालिका भित्रको मुख्य सडकबाट शाखा सडक खोल्दा नगरपालिकाको अनुमति विना खोल्न नपाईने नीतिलाई अवलम्वन गरिनेछ।

७. नगरका मुख्य सडकमा पर्ने खोलाहरुमा संघीय तथा प्रदेश सरकारको समन्वयमा मोटरेवल पुल तथा अन्य अत्यावश्यक स्थानमा झोलुङ्गे पुल निर्माण गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ।

८. प्रदेश सरकारको सहयोगमा मानेडाँडा गोलाई देखि नगरको मुख्य कार्यालय भवन सम्मको सडक स्तरोन्ती यसै वर्ष सम्पन्न गरिनेछ।

९. नगरको उत्तर दक्षिण जोड्न लाईफ लाईन मानिने **जिरी-किर्ने सडक** तथा नगरलाई पूर्व पश्चिम जोड्न महत्वपूर्ण भूमिका खेल्ने **अस्तला-भोर्ले सडक** लाई प्रदेश सरकारको समन्वयमा कार्यन्वयन गर्ने गरी आवश्यक व्यवस्था मिलाईनेछ।

विद्युत, उर्जा तथा संचार

१. विद्युत सुविधाबाट वञ्चित छरिएर रहेका घरपरिवारलाई सौर्य उर्जाको माध्यमबाट विद्युत सेवा पुर्याईनेछ।

२. दुर संचार सेवा प्रदायकहरुको सहकार्यमा दुरसंचार सेवालाई भरपर्दो र नियमीत गराई कार्यालयलाई प्रविधिमैत्री बनाईनेछ।

भवन तथा अन्य संरचना

१. निर्माण गर्न बाँकी रहेका वडा कार्यालय भवन निर्माण गर्ने कार्य तथा अत्यावश्क अन्य संरचना निर्माण गर्ने कार्यलाई उच्च प्राथमिकतामा राखिनेछ।

२. जिरी नगरपालिका वडा नं ५ वसपार्क स्थित नगरपालिकाको स्वामित्वमा रहेको जग्गामा नगर विकास कोषको ऋण तथा नगरपालिकाको साझेदारीमा सपिङ कम्प्लेक्स निर्माण गर्ने कार्य आगामी आ.व मा शुरु गरिनेछ।

३. नगरपालिकाको कार्यालय भवनलाई सुरक्षित, व्यवस्थित र प्रविधिमैत्री बनाईनेछ।

४. व्यवस्थित शहरी विकासका पूर्वाधार निर्माण गर्न प्रदेश तथा संघीय सरकारसंग समन्वय गरिनेछ।

उद्योग

१. कृषि तथा जडीवुटीमा आधारित लधु उद्योग स्थापना गरी रोजगारीका अवसर सिर्जना गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ।

२. नगरभित्रका सम्भाव्य खानीजन्य वस्तुहरुको अनुसन्धान, अन्वेषण र उत्खननका कार्यक्रम अगाडि बढाईनेछ।

३. सहकारीमा आधारित लघु उद्यम, घरेलु तथा साना उद्योग स्थापना गर्न विशेष जोड दिईनेछ।

जिरी नगरपालिका

४. स्थानीय स्तरमा उत्पादित वस्तुको ब्रान्डिङ गरी निर्यात गर्न सहजिकरण गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ।

५. स्थानीय जडीवुटी तथा उच्च मूल्यका फलफूल उत्पादनलाई प्रोत्साहन गरिनेछ।

६. वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापननीति

६.१ जिरीलाई हरित नगरको रुपमा विकास गरी प्रत्येक जिरी नगरवासीलाई स्वच्छ र स्वस्थ वातावरणमा बाँच्ने आधार तय गर्न नगरवासीको साझेदारीमा वृक्षारोपण तथा वन संरक्षणका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

६.२ यस नगरले लिएको Clean Jiri, Green Jiri र Organic Jiri को दिर्धकालिन लक्ष्यलाई प्रवर्द्धन गर्ने कार्यक्रमलाई व्यापक रुपमा अगाडि बढाइनेछ। यसकालागि निम्न उपाय अवलम्वन गरिनेछ।

६.२.१. प्रत्येक घरपरिवार तथा टोललाई फोहरलाई ३ भागमा वर्गिकरण गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ।

६.२.२ फोहरमैलाको उचित व्यवस्थापन गर्न स्थाई संकलन र व्यवस्थापन केन्द्र निर्माण गर्ने उपयुक्त स्थान खोजि गरी निर्माण गर्ने कार्य अगाडि बढाईनेछ।

६.२.३ टोल टोलबाट वर्गिकृत फोहरलाई सवारी साधनको माध्यमवाट संकलन केन्द्रमा पुर्याई उचित व्यवस्थापनका उपाय अवलम्वन गरिनेछ।

६.२.४ टोलतथा वस्तिहरुलाई फोहरजन्य क्रियाकलाप गर्न निरुत्साहित गरिनेछ।

६.२.५ घरपरिवार तथा टोलहरुलाई फोहरमैलाको उत्पादनमा कमी, प्रशोधन गर्ने तथा पुन: प्रयोग गर्ने सम्वन्धी चेतना अभिवृद्धिको कार्यक्रम अगाडि बढाईनेछ।

६.२.६ प्लास्टिकका सामानको प्रयोगलाई न्यूनिकरण गर्ने तथा प्लास्टिकका झोलाको प्रयोगलाई निरुत्साहित गर्दै प्लास्टिक झोलामुक्त जिरी वनाउनेकार्यमा टोल विकास समितिको सक्रियतालाई प्रोत्साहित गरिनेछ।

६.२.७ जिरी नगरलाई प्रदुषित बनाउन भूमिका खेल्ने प्लास्टिक पोल्ने तथा खाडलमा गाड्ने कार्यलाई पूर्णत निषेध गरिनेछ।

६.३ संयुक्त राष्ट्र संघको वातावरण सम्वन्धी कोष (GEF) अन्तरगत पारिस्थितीकीय प्रणालीहरु संरक्षण गर्दै जीविकोपार्जन सुधार (EbAII) कार्यक्रम संचालन गरिनेछ। साथै जैविक विविधता, पर्यावरण तथा वातावरण संरक्षण सम्वन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने कार्यक्रम अगाडि वढाईनेछ। जसकालागि तालिम, गोष्ठी र सेमिनारका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

६.४ स्वच्छ, सफा र हराभरा कायम राख्न खालीठाउँमा वृक्षारोपण गर्ने तथा वातावरणमैत्री कार्यलाई उच्च प्राथमिकता दिईनेछ।

६.४.१ हरेक घरपरिवारलाई घरपरिसरमा देख्ने ठाउँमा फूलहरु रोप्ने कार्यलाई प्रोत्साहित गरिनेछ।

६.४.२ हरियाली र सुन्दर टोल बनाउन प्रोत्साहित गर्न उत्कृष्ट टोललाई पुरस्कृत गरिनेछ।

६.५ स्थानीय वातावरण अनुकुल तथा भविष्यमा प्रतिफल दिन सक्ने फलफूल, जडिवुटी तथा वन पैदावरको खेतीलाई प्रोत्साहन गरिनेछ। यसकालागि मागमा आधारित विरुवा वितरणका कार्यक्रम गरिनेछ।

६.६ पानीका मुहानको संरक्षण गर्दै विभिन्न स्थानमा पोखरी निर्माण गर्ने कार्यलाई प्रोत्साहन गरिनेछ।

६.७ वातावरण संरक्षणकालागि विकासका सामान्य क्रियाकलाप संचालन गर्दा समेत वातावरणमा नकारात्मक प्रभाव पर्न नदिने तर्फ ध्यान दिइनेछ।

६.८ सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिको समन्वयमा वन फडानी गर्ने कार्यलाई निरुत्साहित गर्न विशेष ध्यान पुर्याईनेछ। साविकका गा.वि.स क्षेत्र समेट्ने गरी श्यामा, मालि, जिरी र ठूलोपातल क्षेत्रमा एक एक वटा नर्सरी स्थापनालाई अनिवार्य शर्तको रुपमा अघि बढाइनेछ।

६.९ समग्रनगरवासीको लागि सुरक्षित जिरीको कल्पनालाई साकार पार्ने अभियानलाई मद्धत पुग्ने गरी विपद् पूर्व तयारी तथा विपद् पछिको क्षति न्यूनिकरण गर्नका लागि आवश्यक तयारी गर्न विशेष ध्यान पुर्याईनेछ। जसकालागि स-साना विपदको अवस्थामा तत्काल राहत तथा उद्धार कार्य गर्नकालागि वडा कार्यालयलाई सक्षम बनाईनेछ।

६.१० विपद व्यवस्थापनमा स्थानीय सुरक्षा निकाय, स्थानीय जनप्रतिनिधि तथा टोल विकास समितसंग सहकार्य गरी स्वयंसेवक गठन गर्ने नीति अवलम्वन गरिनेछ।

६.११ क्षतिको मूल्याङ्कन गरी राहात उपलब्ध गराईने व्यवस्था निरन्तर लागु गरिनेछ।

<u>नगरस्तरीय गौरवका योजना तथा महत्वपूर्ण योजनाहरु</u>

१. DPR को लागि परामर्शतादा कम्पनी छनौट समेत भैसकेको सन्दर्भमा नगरस्तरीय गौरवको प्रमुख योजनाको रुपमा रहेको जिरी तालको निर्माण कार्यलाई प्रदेश सरकारको सहकार्यमा द्रुततर गतिमा अगाडि बढाईने छ।
२. पटासे डाँडामा निर्माण हुन गईरहेको गुरु रिम्पोछे मूर्ति र बौद्ध केन्द्र निर्माण सम्बन्धि कार्यलाई यसै आर्थिक वर्षमा अगाडि बढाउन आवश्यक सहकार्य गरिनेछ।
३. वडा नं ६ मा रहेको वुद्ध पार्क र वडा नं १ मा रहेको स्टोन पार्कलाई समेत नगरको महत्वपूर्ण योजना मानि यसै वर्ष प्रदेश सरकार संग समन्वय गरी DPR निर्माण सम्पन्न गरी अन्य निर्माणको प्रकृयालाई अगाडि वढाईनेछ।

अव म आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ को आय तथा व्ययको संक्षिप्त अनुमान पेश गर्दछु। आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा संघीय सरकारबाट वित्तिय समानिकरण अनुदान वापत् रु १० करोड ७४ लाख, राजश्व वाडफाँड वापत् ६ करोड ४१ लाख, सशर्त अनुदान बापत् १५ करोड १० लाख, प्रदेश सरकारबाट वित्तिय समानिकरण अनुदान वापत् रु ९८ लाख ७२ हजार, राजश्व वाडफाँड वापत् १ करोड ५० लाख, सशर्त अनुदान वापत् १६ लाख ३७ हजार प्राप्त हुने अनुमान गरीएको छ। त्यस्तै संघ तथा प्रदेशबाट समानिकरण अनुदान वापत् रु ३ करोड, नगरको आन्तरिक आम्दानीबाट १ करोड तथा चालु आ व को अनुदान तथा राजश्व वचतबाट रु ३ करोड पचास लाख स्रोत परिचालन भई आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा कुल रु ४२ करोड ४० लाख ९ हजारको आम्दानी प्रस्ताव गरीएको छ। व्यय तर्फ अनुसूची (१) बमोजिम चालु खर्च रु २३ करोड ६ लाख ६२ हजार (५४.४ प्रतिशत) तथा पुँजीगत तर्फ रु १९ करोड ३३ लाख ४७ हजार (४५.६ प्रतिशत) गरी कुल ४२ करोड ४० लाख ९ हजार प्रस्ताव गरीएको छ।

उल्लेखित कुल आय व्ययको अनुमान चालु आ व २०७५/०७६ को ३९ करोड ५३ लाख ८६ हजार भन्दा ७.२४ प्रतिशतले बढि हुन आउछ। आन्तरिक आम्दानीको शीर्षगत विवरण अनुसूची (२), चालु खर्चको शीर्षगत खर्च विवरण अनुसूची (३) तथा वडा स्तरीय पूर्वाधार कार्यक्रमको विवरण अनुसूची (४) यसैसाथ संलग्न गरी पेश गरेको छु।

प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने प्रकृयामा प्रत्येक्ष तथा परोक्ष रुपमा सहयोग पुर्याउनु हुने राजनीतिक दल, नगर प्रमुख ज्यू लगायत नगर कार्यपालिकाको सम्पूर्ण सदस्यहरु, विषयगत समितिका पदाधिकारी ज्यूहरु, बजेट तर्जुमा समितिका पदाधिकारी ज्यूहरु, नगरपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सम्पूर्ण कर्मचारी, शिक्षक, नागरीक समाज, विभिन्न संघ संस्था तथा सम्पूर्ण नगरवासी दाजुभाइ तथा दिदी बहिनीहरुमा हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्न चाहन्छु।

सदाझै प्रस्तुत वार्षिक बजेट नीति तथा कार्यक्रम कार्यन्वयनमा सम्पूर्ण सरोकारवाला तथा आम नगरबासीहरुको सहयोग र सद्भाव रहने अपेक्षा गर्दछु।

अनुसूची-१

जिरी नगरपालिका, जिरी, दोलखा

आ.व. २०७६/०७७ को प्रस्तावित आय/व्यय विवरण

क्र. स	आम्दानी विवरण	आय रु	क्र.स	खर्च विवरण	खर्च रु	कैफियत
१	वित्तिय समानीकरण (संघ)	१०७४०००००	१	चालु खर्च	६६६५०००००	
२	राजस्व बाडफाड (संघ)	६४१००००००	२	वडागत सिलिङ्ग भित्रका योजना	५३५००००००	
३	वित्तिय समानीकरण (प्रदेश)	९८७२०००	३	म्याचिङ फण्ड	३०००००००	
४	राजस्व वॉडफाड (प्रदेश)	१५००००००	४	भवन निर्माण(विभिन्न वडा कार्यालयको भवन निर्माण तथा नगर कार्यपालिकामा ग्यारेज निर्माण)	१६५०००००	
५	ससर्त अनुदान (संघ)	१५१००००००	५	कृषि तथा वागवानी	७००००००	
६	अन्तरिक आम्दानी	१००००००००	६	पशु पंक्षि विकास कार्यक्रम	१५०००००	
७	संघ /प्रदेश वाट विशेष /समपुरक अनुदान	३००००००००	७	नगर शिक्षा योजना कार्यन्वयन	५००००००	
८	प्रदेश सरकारको शसर्त अनुदान	१६३७०००	८	स्वास्थ्य प्रवर्धन कार्यक्रम	३००००००	

९	राजस्व /अनुदान बचत	३५००००००	९	पर्यटन विकास तथा पूर्वाधार कार्यक्रम (पार्क समेत)	५००००००	
			१०	जिरी ताल DPR	१२५०००००	
			११	संस्थागत विकास तथा सुशासन (आवधिक योजना, पन्जिकरण तथा ब्यक्तिगत घटना दर्ता सुधार सहित)	१००००००	
			१२	वन, वातावरण विपद ब्यवस्थापन	२००००००	
			१३	Clean jiri, Green Jiri, Organic Jiri कार्यक्रम	३००००००	
			१४	युवा/खेलकुद	२५०००००	
			१५	सवारी साधन	३००००००	
				मेसिनरी औजार	१००००००	
			१६	फर्निचर	३००००००	
			१७	दलित, जनजाती, अपाङ्ग लक्षित समूह कार्यक्रम (मागमा आधारित)	२००००००	
			१८	नियमित सडक मर्मत सुधार	२५०००००	
			१९	सिप विकास तथा घरेलु तथा साना उद्योग प्रवर्धन	१५०००००	

जिरी नगरपालिका

जिरी नगरपालिका

		२०	महिला बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक	१००००००	
		२१	बाल मैत्री नगर घोषणा र कार्यन्वयन	१००००००	
			स्थानीय संघ संस्थाको मागमा आधारित पूर्वाधार कार्यक्रम	२५०००००	
			होम स्टे सम्बन्धि आधारभुत तालिम	३०००००	
			सहकारी विकास तथा प्रवर्धन	२०००००	
			पटासे–क्याङ्से पोखरी सडक स्तरउन्नति तथा क्याङ्से पोखरी चेर्दुङ पदमार्गमा विश्राम स्थल निर्माण तथा पदमार्ग सुधार	२५०००००	
			नगरको महत्वपूर्ण स्थाहरुमा CC क्यामेरा जडान	६५००००	
			राजश्व सुधार कार्ययोजना निर्माण	६५००००	

			अध्ययन अनुसन्धान परामर्श पुँजीगत (वसपार्कको सपिङ कम्प्लेक्स समेत)	२००००००	
			नगर सरसफाइ खर्च	५०००००	
			मठमन्दिर, गुम्बा, चर्च आदि धार्मीक संघ संस्थाको मर्मत संभार	१००००००	
		२२	स्थानीय पूर्वाधार विकास	६९२२०००	
		२३	**संघीय सरकारबाट प्राप्त शसर्त अनुदान तर्फ**	०	
			क. राष्ट्रिय ग्रमिण तथा नविकरणीय उर्जा कार्यक्रम	१५०००००	
			ख. कृर्षि तर्फ	१००००००	
			ग. पशु विकास तर्फ	६४५०००	
			घ. नेपाल जलवायु परिवर्तन सहयोग कार्यक्रम	७६००००००	
			ङ. खेलकुद विकास कार्यक्रम	१०००००	
			च. शिक्षा तर्फ	१००२०९०००	

जिरी नगरपालिका

			छ. झोलुङ्गे पुल	५००००००	
			ज. स्वास्थ्य तर्फ	३४४५३०००	
			झ. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम	४९३०००	
		२४	**प्रदेश सरकारबाट प्राप्त शसर्त अनुदान तर्फ**	०	
			क. सामुदायिक विद्यालयका बाल शिक्षकहरुका लागि प्रोत्साहत अनुदान	३१२०००	
			ख. बाल विवाह विरुद्धको अभियान कार्यक्रम	३०००००	
			ग. अपाङ्गता भएका ब्यक्तिहरुको लागि समुदायमा आधारित पुनस्थापना कार्यक्रम	३०००००	
			घ.महिला स्वास्थ्य स्वेम सेविकाहरुका लागि संचार खर्च	२२५०००	
			ङ.एक विद्यालय एक नर्स कार्यक्रम निरन्तरता तथा विस्तार	५०००००	
		२५	समपुरक/विशेष अनुदान तर्फ	३००००००	
जम्मा	४२४००९०००		**जम्मा**	४२४००९०००	

जिरी नगरपालिका

अनुसूची-२

जिरी नगरपालिका, जिरी, दोलखा

आ.व. २०७६/०७७ को आन्तरिक आम्दानीको शीर्षगत विवरण

सि.नं.	आम्दानीको विवरण	राजश्व शीर्षक	आ.व. २०७४/०७५ यथार्थ आम्दानी	आ.व. २०७५/०७६ को अनुमानित आम्दानी	आ.व. २०७६ बैशाख सम्मको यथार्थ आम्दानी	आ.व. २०७६/०७७ को प्रस्तावित आम्दानी	आ.व. २०७७/०७८ को प्रस्तावित आम्दानी	आ.व. २०७८/०७९ को प्रस्तावित आम्दानी
१	सम्पत्ति कर	११३१३	३७९८२४१	५६०००००	३५१८३६०	१५०००००	१५०००००	१५०००००
२	मालपोत	११३१४	०	५००००	२१८७४०	८०००००	१२०००००	१५०००००
३	घर जग्गा रजिष्ट्रेसन दस्तुर	११३१५	०	०	०			
४	घर/बहाल कर	११३२१	०	५००००	६२०८०१	४०००००	४५००००	५०००००
५	बहाल विटौरी कर	११३२२	०	४०००००	३१६२१६	१०००००	१०००००	५००००
६	वाँडफाँड भई प्राप्त हुने मुल्य अभिबृद्धि कर	११४११	०	०	०	०		
७	बाँडफाँड भई प्राप्त हुने अन्तःशुल्क	११४२१	०	०	०	०	०	०
८	सवारी साधन कर (साना सवारी)	११४५१	०	०	०	०	०	०
९	बाँडाफाँटबाट प्राप्त हुने सवारी साधन कर	११४५६	०	०	०	०	०	०
१०	बाँडफाँड भई प्राप्त हुने मनोरञ्जन कर	११४७१	०					
११	विज्ञापन कर	११४७२	०	१००००	०	२००००	३००००	३५०००
१२	व्यवसायले भुक्तानी गर्ने	११६११	०	०	०	०	०	०
१३	व्यवसाय बाहेक अन्यले भुक्तानी गर्ने	११६२१	०	०	०	०	०	०
१४	व्यवसाय दर्ता नविकरण दस्तुर	११६१३	०	४०००००	४१५००	४०००००	५०००००	५५००००
१५	रेडियो एफ एम सञ्चालन दस्तुर	११६१४	०	१००००	०	५०००	५०००	१५०००
१६	अखेटो पहरा दस्तुर	११६३२	०	०	०	०	०	०

१७	अन्य कर(माथि नपरेका सबै स्थानीय कर	११६९१	०	१०००००	०	१०००००	११०००००	१३०००००
१८	बन रोयल्टी	१४१७१	०	०	१४९४९३	४०८५०००	४५०००००	५००००००
१९	अन्य विक्रिबाट प्राप्त रकम	१४२१३	०	१०००००	२२१७५०	३०००००	६०००००	१००००००
२०	अन्य सेवा शुल्क	१४२१९	०	१४५००००	३९४००	५००००	६००००	७००००
२१	न्यायिक दस्तुर	१४२२१	०	५०००	२४३५००	५०००	१००००	१५०००
२२	परीक्षा शुल्क	१४२२५	०	२०००००	०	२०००००	१०००००	१०००००
२३	यातायात क्षेत्रको आय	१४२२५	०	०	०	०	०	०
२४	अन्य प्रशासनीक सेवा शुल्क	१४२२९	०	५०००	०	५०००	१००००	१००००
२५	पाकिङ शुल्क	१४२४१	०	५००००	१०५७६०	०	१००००	१००००
२६	नक्सापास दस्तुर	१४२४२	७२८११	३०००००	२७५९४३	३५००००	४५००००	६०००००
२७	सिफारिस दस्तुर	१४२४३	१७४७१८८	२००००००	१०११९१५	१३०००००	१५०००००	२००००००
२८	व्यक्तिगत घटना दस्तुर	१४२४४	०	४००००	६७९१०	८००००	१०००००	१२००००
२९	नाता प्रमाणित दस्तुर	१४२४५	०	४००००	१४६८००	२०००००	२१००००	२३००००
३०	अन्य दस्तुर	१४२४९	०	४००००	७४७८२	१०००००	११००००	१३००००
३१	अन्य प्रशासनीक सेवा शुल्क	१४२६०	०	०	०	०	०	०
३२	जरिवाना	१४३१३	०	०	१११८३७	०	०	०
३३	अन्य राजश्व	१४५२९	०	०	३७४०८८	०	४०००००	४५००००
	कुल रकम		८६१६८२७	१०८५००००	७५३८७९५	१०००००००	११९५५०००	१४०१५०००

अनूसूची-३

जिरी नगरपालिका

जिरी नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, दोलखा

आ.व. २०७६/७७ को चालु खर्चको विनियोजन

सि.नं.	खर्च संकेत नं.	खर्च शीर्षक	आ व २०७४/०७५ को यथार्थ	आ व २०७५/०७६ को अनुमानित विनियोजन रु.	२०७६ जेष्ठ सम्मको यथार्थ	२०७५/०७६ को संसोधित अनुमान	आ व २०७६/०७७ को लागि प्रस्तावित
१	२११११	पारिश्रमिक कर्मचारी	५०६८४९२	१३००००००	७०७५३३४		१६००००००
२	२१११२	पारिश्रमिक पदाधिकारी	६६७२६००	६००००००	४८३००००		६५०००००
३	२११२१	पोशाक	१७२५००	४३००००	३६२५००		६०००००
४	२११३१	स्थानीय भत्ता	९४६३३	५४४०००	१४६८९०		५०००००
५	२११३२	महंगी भत्ता	१००२२३	१०३२०००	३०२०००		१२०००००
६	२११३३	फिल्ड भत्ता	०	०	०		२०००००
७	२११३४	कर्मचारीको बैठक भत्ता	०	२०००००	०		१५००००
८	२११३५	कर्मचारी प्रोत्साहन तथा पुरस्कार	०	२५०००००	७२०६७१		१५०००००
९	२११३९	अन्य भत्ता	४४५०९९८	७०००००	४२९५६९		७०००००
१०	२११४१	पदाधिकारी बैठक भत्ता	०	८०००००	३७७५००		५०००००
११	२११४२	पदाधिकारी अन्य सुबिधा	०	५०००००	३११९६५		६०००००
१२	२१२११	सामाजिक सुरक्षा कोष खर्च	०	५०००००	०		५०००००
१३	२१२१२	योगदानमा आधारित निवृतभरण तथा उपदान कोष खर्च	०	५०००००	०		५०००००
१४	२१२१३	योगदानमा आधारित बीमा कोष खर्च	०	२०००००	०		२०००००
१५	२१२१४	कर्मचारी कल्याण कोष	०	५०००००	०		५०००००
१६	२२१११	पानी तथा बिजुली	२२६१५	४०००००	१२५७९५		३०००००
१७	२२११२	संचार महसुल	५१९१००	५०००००	६५८५५		४०००००
१८	२२११३	सार्वजनिक उपयोगिताको सेवा खर्च	०	५०२७००	०		३०००००
२०	२२२११	इन्धन (पदाधिकारी)	८४५३७४	५०००००	१२४३३९		५०००००

२१	२२२१२	इन्धन (कार्यालय प्रयोजन)	०	९९४६००	७२७०१२		१००००००
२२	२२२१३	सवारी साधन मर्मत खर्च	४८२६७५	१२०००००	६१९७४२		१२०००००
२३	२२२१४	बिमा तथा नवीकरण खर्च	०	१५००००	५१९४		२५००००
२४	२२२२१	मेशिनरी तथा औजार मर्मत सम्भार तथा सञ्चालन खर्च	०	२३४०००	०		२०००००
२५	२२२३१	निर्मित सार्वजनिक सम्पत्तिको मर्मत सम्भार खर्च	०	१००००००	८१००		५०००००
२६	२२२९१	अन्य सम्पत्तिहरूको संचालन तथा सम्भार खर्च	०	०	०		३०००००
२७	२२३११	मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री	२१४५३१३	४२६७४००	२४३६३१०		४५०००००
२८	२२३१३	पुस्तक तथा सामग्री खर्च	३९४७०	१०००००	०		२०००००
२९	२२३१४	इन्धन - अन्य प्रयोजन	०	५०००००	०		२०००००
३०	२२३१५	पत्रपत्रिका, छपाई तथा सूचना प्रकाशन खर्च	०	१००००००	५०७४०२		१००००००
३१	२२३१९	अन्य कार्यालय संचालन खर्च	०	७२६०००	०		६०००००
३२	२२४११	सेवा र परामर्श खर्च	०	१५०००००	२५०००		१५०००००
३३	२२४१२	सूचना प्रणाली तथा सफ्टवेयर संचालन खर्च	०	५०००००	०		५०००००
३४	२२४१३	करार सेवा शुल्क	०	५६०००००	३७४३००७		५५०००००
३५	२२४१४	सरसफाई सेवा शुल्क	०	२०००००	२६२००		५०००००
३६	२२४१९	अन्य सेवा शुल्क	१७१९०००	२०००००	१९६४००		१०००००
३७	२२५११	कर्मचारी तालिम खर्च	०	७५००००	१०९३००		८०००००
३८	२२५१२	सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	०	१७७००००	३९२१६०		१५०००००
३९	२२५२१	उत्पादन सामग्री / सेवा खर्च	०	१६६५०००	५२२८१२		१५०००००
४०	२२५२२	कार्यक्रम खर्च	१२८६८१०१	१८७१५०००	५४९५८६२		०

४१	२२५२९	विविध कार्यक्रम खर्च	०	१०००००	६९५५३		१०००००
४२	२२६११	अनुगमन, मूल्यांकन खर्च	१९९०४०	८०००००	४३४९६०		८०००००
४३	२२६१२	भ्रमण खर्च	१०४१०२०	१८०००००	१५२२०१०		१८०००००
४४	२२६१३	विशिष्ट व्यक्ति तथा प्रतिनिधि मण्डलको भ्रमण खर्च	०	१०००००	०		१०००००
४५	२२६१९	अन्य भ्रमण खर्च	०	५००००	०		५००००
४६	२२७११	विविध खर्च	१३११२२४	२००००००	१३३६२४५		२००००००
४७	२२७२१	सभा सञ्चालन खर्च	०	१००००००	३०७२५०		१००००००
							५९३५००००
४८	२५३१४	धार्मिक तथा सास्कृतिक संस्था सहायता	०	०	०		१०००००
४९	२५३१५	अन्य सहायता	०	१००००००	५८९७५०		१००००००
५०	२७११२	अन्य सामाजिक सुरक्षा	०	५०००००	०		०
५१	२७२११	छात्रवृत्ति	०	१०००००	०		१०००००
५२	२७२१२	उद्दार, राहत तथा पुनर्स्थापना खर्च	०	२००००००	७७०००		२००००००
५३	२७२१३	औषधी खरिद खर्च	०	५०००००	०		७०००००
५४	२७२१९	अन्य सामाजिक सहायता	०	१०००००	८९६८०		१०००००
५५	२८१४२	घर भाडा	७९८९४५	१००००००	३२६०५५		९०००००
५६	२८१४३	सवारी साधन तथा मेशिनर औजार भाडा	०	१०००००	११७७५		१०००००
५७	२८१४९	अन्य भाडा	२९३६६८	२१६०००	०		२०००००
५८	२८२११	राजश्व फिर्ता	०	०	०		१०००००
५९	२८९११	भैपरी आउने चालु खर्च	०	१६३८५४००	५३८६४		२००००००
	जम्मा		३८८४४९९१	९८१३२१००	३४५०५०६१		६६६५००००

अनूसूची-४

जिरी नगरपालिका

वडा नं. १

आयोजनाको सूची, २०७६

क.स.	आयोजनाको नाम	आयोजना संचालन हुने स्थल	अनुमानित लागत	कार्यान्वयन विधि	लाभान्वित जनसंख्या	आवधिक योजनाका रणनीति सँग सम्बन्धित
			आर्थिक विकास			
१	खोतीपाती तथा भैपरी	**जम्मा**	**१२५०००**	उपभोक्ता समिति		
			सामाजिक विकास			
१	महादेव मन्दिर निर्माण		५००००	उपभोक्ता समिति		
२	पाङनागी गुम्बा		१०००००	उपभोक्ता समिति		
३	शिव मन्दिर पुम्पा		२०००००	उपभोक्ता समिति		
४	औतारी गुम्बा		१०००००	उपभोक्ता समिति		
५	यार्सा पुम्पा लोसा घाट निर्माण		३०००००	उपभोक्ता समिति		
६	मानेडाँडा मन्दिर		२५०००	उपभोक्ता समिति		
७	खानेपानी योजना सिङवा र पाखाटोल		२५००००	उपभोक्ता समिति		
		जम्मा	**१०२५०००**			
			पूर्वाधार विकास			
१	यार्सा पुम्मा इन्वा गुफाटोल ढुङ्गे राबु हे.पो सडक		१२०००००	उपभोक्ता समिति		
२	बगम सिङबा थारकारी मेदाङ्गे केशेखर्क लोसा सडक		२००००००	उपभोक्ता समिति		
३	मानिस हिड्ने सानो RCC पुल तथा डोलफिन्जु थारकारी पाखटोल बोदले ग्याम्चे सडकको Cutting and widening		१३०००००	उपभोक्ता समिति		

जिरी नगरपालिका

४	पानी, सोलार तथा किचन व्यवस्थापन वडा कार्यालय		१५००००	उपभोक्ता समिति	
५	वडा कार्यालय गेट निर्माण तथा वाटो निर्माण		१५००००	उपभोक्ता समिति	
६	यार्सा अर्थिङ जडान		५००००	उपभोक्ता समिति	
जम्मा			**४८५००००**		
कुल जम्मा			**६००००००**		

वडा नं. २
आयोजनाको सूची, २०७६

(क) निर्धारित वडागत बजेट सीमा भित्रका आयोजनाको लागि

क.स.	**आयोजनाको नाम**	**आयोजना संचालन हुने स्थल**	**अनुमानित लागत**	**कार्यान्वयन विधि**	**लाभान्वित जनसंख्या**	**आवधिक योजनाका रणनीति सँग सम्बन्धित**
सामाजिक विकास						
१	ओखेटार फुटबल मैदान निर्माण		७०००००	उपभोक्ता समिति		
२	राबुटोल खानेपानी योजना		५०००००	उपभोक्ता समिति		
३	सर्वखासा गुम्वा गुठीको घाटको भवनको स्तरोन्नती		५०००००	उपभोक्ता समिति		
४	श्यामा विचटोल खानेपानी योजना		३०००००	उपभोक्ता समिति		
		जम्मा	**२००००००**			
पूर्वाधार विकास						
१	शिवालाय श्यामा सडक स्तरोन्नती (वडा कार्यालय भवन सम्म)		२००००००	उपभोक्ता समिति		

२	क्लबटार सर्वखासा सडक		२००००००	उपभोक्ता समिति		
		जम्मा	४००००००			
		कुल जम्मा	६००००००			

वडा नं. ३

आयोजनाको सूची, २०७६

(क) निर्धारित वडागत बजेट सीमा भित्रका आयोजनाको लागि

क.स.	**आयोजनाको नाम**	**आयोजना संचालन हुने स्थल**	**अनुमानित लागत**	**कार्यान्वयन विधि**	**लाभान्वित जनसंख्या**	**आवधिक योजनाका रणनीति सँग सम्बन्धित**
सामाजिक विकास						
१	मिलिजुली टोल विकास खानेपानी मर्मत		२०००००	उपभोक्ता समिति		
२	तल्लो स्यावा टोल खानेपानी		१०००००	उपभोक्ता समिति		
३	प्रगतिशिल माली खानेपानी		१०००००	उपभोक्ता समिति		
४	माली दोभान खानेपानी		१०००००	उपभोक्ता समिति		
५	सुन्दरटोल काप्सा खानेपानी		१०००००	उपभोक्ता समिति		
६	सिङलमु टोल खानेपानी		१०००००	उपभोक्ता समिति		
७	महादेवथान खानेपानी		१०००००	उपभोक्ता समिति		
८	सिद्धदेवि खानेपानी		१०००००	उपभोक्ता समिति		
९	घुन्सा फेदी हाँडीखोला खानेपानी		१०००००	उपभोक्ता समिति		

फिदिम नगरपालिका

१०	घाट निर्माण लामाटार		४०००००	उपभोक्ता समिति		
		जम्मा	**१४०००००**			
		पूर्वाधार विकास				
१	कालोखोला ब्वाँसे तारेभीर आहाले डाँडा खायोबन बजिरी सुर्योदय सडक		१७०००००	उपभोक्ता समिति		
२	रोशी ग्यामगेल सडक		८०००००	उपभोक्ता समिति		
३	कुथामे घुन्सा सडक		१६०००००	उपभोक्ता समिति		
४	घैलाश्वार कार्तिके सडक		२०००००	उपभोक्ता समिति		
५	हाम्रो सुन्दर टोल खारायो बन टोडसेल सडक		२०००००	उपभोक्ता समिति		
६	रोशी जुडमा कोटे दोङबु सडक		१०००००	उपभोक्ता समिति		
		जम्मा	**४६०००००**			
		कुल जम्मा	**६००००००**			

वडा नं. ४

आयोजनाको सूची, २०७६

(क) निर्धारित वडागत बजेट सीमा भित्रका आयोजनाको लागि

क्र.स.	**आयोजनाको नाम**	**आयोजना संचालन हुने स्थल**	**अनुमानित लागत**	**कार्यान्वयन विधि**	**लाभान्वित जनसंख्या**	**आवधिक योजनाका रणनीति सँग सम्बन्धित**
	आर्थिक विकास					
	चित्रेखोला तल्लोकुने फुजिङग पदमार्ग		५०००००	उपभोक्ता समिति		
	सामाजिक विकास					

१	पानीगैरा खानेपानी निर्माण योजना		१५००००	उपभोक्ता समिति		
२	किटीखासा खानेपानी मर्मत		१०००००	उपभोक्ता समिति		
३	कुने शिव मन्दिर मर्मत		१५००००	उपभोक्ता समिति		
४	सिउरानी शिव मन्दिर निर्माण		१५००००	उपभोक्ता समिति		
५	भिरकुना खानेपानी मुहान मर्मत		१०००००	उपभोक्ता समिति		
		जम्मा	**६५००००**	उपभोक्ता समिति		
			पूर्वाधार विकास			
१	रोशी माथिल्लो कुने फुजिङ्ग वगरडाँडा कालोखोला सडक स्तरोन्नती योजना		१७०००००	उपभोक्ता समिति		
२	वडा कार्यालय रातमाटे जम्दाक फुजिङ्ग प्रा.वि. सडक स्तरउन्नती योजना		१७०००००	उपभोक्ता समिति		
३	बोत्ले पटासे च्यार्देङ सडक स्तरोन्नती योजना		६०००००	उपभोक्ता समिति		
४	घैलेश्वरा कात्तिके सडक स्तरोन्नती योजना		३५००००	उपभोक्ता समिति		
५	चित्रे गुम्बा छ्योर्तेन सडक स्तरोन्नती		३५००००	उपभोक्ता समिति		
६	बाघखोर पारिपाङ सडक स्तरोन्नती		१५००००	उपभोक्ता समिति		
		जम्मा	**४८५००००**	उपभोक्ता समिति		
		कुल जम्मा	**६००००००**			

वडा नं. ५

आयोजनाको सूची, २०७६

(क) निर्धारित वडागत बजेट सीमा भित्रका आयोजनाको लागि

क.स.	आयोजनाको नाम	आयोजना संचालन हुने स्थल	अनुमानित लागत	कार्यान्वयन विधि	लाभान्वित जनसंख्या	आवधिक योजनाका रणनीति सँग सम्बन्धित
सामाजिक विकास						
१	लिंकनबजार ब्यवस्थापन योजना		२०००००	उपभोक्ता समिति		
		जम्मा	**२०००००**			
पूर्वाधार विकास						
१	लिंकनबजार-आरनडाँडा-लोसा सडक ६ मी चौडाको स्तरोन्नती		४००००००	उपभोक्ता समिति		
२	आरुपाटे पुल निर्माण योजना		१५००००	उपभोक्ता समिति		
३	आरन-आरुपाटे सडक स्तरोन्नती		५०००००	उपभोक्ता समिति		
३	बसपार्क-फिर्के सडक मोड सुधार योजना		५०००००	उपभोक्ता समिति		
४	घट्टेखोला पुल निर्माण योजना		१५००००	उपभोक्ता समिति		
		जम्मा	**५३०००००**			
		कुल जम्मा	**५५०००००**			

वडा नं. ६

आयोजनाको सूची, २०७६

(क) निर्धारित वडागत बजेट सीमा भित्रका आयोजनाको लागि

क.स.	आयोजनाको नाम	आयोजना संचालन हुने स्थल	अनुमानित लागत	कार्यान्वयन विधि	लाभान्वित जनसंख्या	आवधिक योजनाका रणनीति सँग सम्बन्धित
			सामाजिक विकास			
१	भण्डार शिवमन्दिर संरक्षण तथा स्तरोन्नती		१५००००	उपभोक्ता समिति		
२	हाटडाँडा तल्लो सिक्रि सिढी निर्माण योजना		२०००००	उपभोक्ता समिति		
३	सुधारिएको आधुनिक चुलो निर्माण		१५००००	उपभोक्ता समिति		
		जम्मा	**५०००००**			
			पूर्वाधार विकास			
१	विद्युत प्राधिकरण देखि लामाटाल कोट हुँदै गोरुगोठ सिजेल घुन्सा जोड्ने सडक स्तरउन्नती		२००००००	उपभोक्ता समिति		
२	सिंहदेविथान जेम चेप्टे देखि हाटडाँडा पाटीटार हुँदै वडा नं ७ को वडा कार्यालय जाने सडक स्तरोन्नती		२००००००	उपभोक्ता समिति		
३	बासा देखि बुलडाँडा जाने सडक स्तरोन्नती		२०००००	उपभोक्ता समिति		
४	टसिता सडकको ग्याविन पर्खाला स्तोन्नती		१५००००	उपभोक्ता समिति		
५	सब स्टेसन रातेभण्डार देखि अस्तला जाने सडक नाली निर्माण		१५००००	उपभोक्ता समिति		
६	हाटडाँडा घुन्सा सिजेल सडक		५०००००	उपभोक्ता समिति		
७	हाटडाँडा नाला सड स्तरोन्नती		२०००००	उपभोक्ता समिति		
		जम्मा	**५२०००००**	उपभोक्ता समिति		

वातावरण तथा विपद् ब्यवस्थापन समिति						
१	भैपरी आउने तथा मागमा आधारित		३०००००	उपभोक्ता समिति		
		कुल जम्मा	**६००००००**			

वडा नं. ७

आयोजनाको सूची, २०७६

(क) निर्धारित वडागत बजेट सीमा भित्रका आयोजनाको लागि

क.स.	**आयोजनाको नाम**	**आयोजना संचालन हुने स्थल**	**अनुमानित लागत**	**कार्यान्वयन विधि**	**लाभान्वित जनसंख्या**	**आवधिक योजनाका रणनीति सँग सम्बन्धित**
सामाजिक विकास						
१	तल्लो सिक्रि हाटडाँडा सिढी निर्माण योजना		३०००००	उपभोक्ता समिति		
२	थामडाँडा घाट प्रतिक्षालय निर्माण योजना		१३००००	उपभोक्ता समिति		
३	खावाडाँडा घाट प्रतिक्षालय निर्माण योजना		१९००००	उपभोक्ता समिति		
४	फिर्केडाँडा घाट प्रतिक्षालय निर्माण योजना		१३००००	उपभोक्ता समिति		
५	नाथेलौरी खानेपानी मर्मत		६००००	उपभोक्ता समिति		
६	गिद्रे खानेपानी योजना		१०००००	उपभोक्ता समिति		
७	फोम्बोधारा धारेधुक मन्दिर		७००००	उपभोक्ता समिति		
८	कलडेश्वर मन्दिर मर्मत		१०००००	उपभोक्ता समिति		
		जम्मा	**१०८००००**			

			पूर्वाधार विकास			
१	ठिम्बासे वडा कार्यालय सडक स्तोन्नती योजना		२००००००	उपभोक्ता समिति		
२	चेप्टे वडा कार्यालय चेमली आहाले बजुस्थान सडक स्तरोन्नती		२५०००००	उपभोक्ता समिति		
३	यस्याङ गोठे चम्पुर सडक		६००००	उपभोक्ता समिति		
४	हिले धारापानी माडे सडक		७००००	उपभोक्ता समिति		
५	सेरल्पा गिद्रे सडक		५००००	उपभोक्ता समिति		
६	सुर्के सडक		७००००	उपभोक्ता समिति		
७	हिले नेपाने बजिनि सडक		७००००	उपभोक्ता समिति		
८	माथिल्लो आहाले भैसिलुम्बु सोर्दुम सडक		१०००००	उपभोक्ता समिति		
		जम्मा	**४९२००००**			
		कुल जम्मा	**६००००००**			

वडा नं. ८
आयोजनाको सूची, २०७६

(क) निर्धारित वडागत बजेट सीमा भित्रका आयोजनाको लागि

क.स.	**आयोजनाको नाम**	**आयोजना संचालन हुने स्थल**	**अनुमानित लागत**	**कार्यान्वयन विधि**	**लाभान्वित जनसंख्या**	**आवधिक योजनाका रणनीति सँग सम्बन्धित**
			सामाजिक विकास			
१	जुके खोला खानेपानी योजना		३५००००	उपभोक्ता समिति		

२	कुनाघर पाखाघर गैराघर खानेपानी योजना		२५००००	उपभोक्ता समिति		
३	पुरानागाउँ लाकुरी खानेपानी योजना		१७५०००	उपभोक्ता समिति		
४	भण्डारीटोल खानेपानी योजना		३०००००	उपभोक्ता समिति		
५	खत्रीटोल खानेपानी योजना		३०००००	उपभोक्ता समिति		
६	होसिङ्गा पारीटोल खानेपानी योजना		५००००	उपभोक्ता समिति		
७	पखेरे खानेपानी योजना		७५०००	उपभोक्ता समिति		
	कुल		१५०००००	उपभोक्ता समिति		
पूर्वाधार विकास						
१	पखरे महादेवथान राम्बोले होसिङगा सडक स्तरोन्नती योजना		४१०००००	उपभोक्ता समिति		
२	खरायोवन वोचोवारी सडक स्तरोन्नती योजना		४०००००	उपभोक्ता समिति		
		जम्मा	**४५०००००**			
		कुल जम्मा	**६००००००**			

वडा नं. ९

आयोजनाको सूची, २०७६

(क) निर्धारित वडागत बजेट सीमा भित्रका आयोजनाको लागि

क.स.	**आयोजनाको नाम**	**आयोजना संचालन हुने स्थल**	**अनुमानित लागत**	**कार्यान्वयन विधि**	**लाभान्वित जनसंख्या**	**आवधिक योजनाका रणनीति सँग सम्बन्धित**
सामाजिक विकास						
१	लिसे लोप्चन टोल खानेपानी मर्मत योजना		१०००००	उपभोक्ता समिति		

२	डाँडाखर्क खानेपानी मर्मत र वितरण ब्यवस्थित गर्ने योजना		१०००००	उपभोक्ता समिति		
३	खोलाखर्क टोल विकास समितिको लागि खानेपानी ट्यांकी खरिद		१०००००	उपभोक्ता समिति		
४	चिनडाँडा कुवा खानेपानी मर्मत योजना		१०००००	उपभोक्ता समिति		
		जम्मा	४०००००			
			पूर्वाधार विकास			
१	लहरेमाने लिसे ठूलोपातल डाँडाखर्क सडक स्तरोन्नती		२००००००	उपभोक्ता समिति		
२	कमेरे खोल्मे चिपचिपे खोलखार्क सडक स्तरोन्नती गर्ने		२५०००००	उपभोक्ता समिति		
३	खोल्मे उर्लेन सिँढी बाटो निर्माण		१०००००	उपभोक्ता समिति		
४	विभिन्न सडक सरसफाई र स्तरोन्नती योजना		८०००००	उपभोक्ता समिति		
		जम्मा	**५४०००००**			
			सुशासन तथा सस्थागत विकास			
१	प्लाष्टिक कुर्सि खरिद गर्ने		१०००००			
२	प्लाष्टिक कुर्सि खरिद गर्ने		१०००००			
			२०००००			
		कुल जम्मा	**६००००००**			
	जम्मा वडागत वजेट		**५३५००००००**			